

NAJVÄČŠÍM NEPRIATEĽOM LESNÍKOV NA SLOVENSKU SÚ SAMI LESNÍCI

Rozhovor s Peterem Gogolou, šéfredaktorem časopisu LES & Letokruhy

V roce 2018 otrásla Slovenskem vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho partnerky. Následoval pád vlády a zmeny politického, ale patrne i mocenského vlivu. Prezidentkou Slovenska se stala občanská aktivistka Zuzana Čaputová, premiérem se stal taktéž člověk reprezentující spíše názory občanské společnosti Igor Matovič. Ministrem zemědělství byl jmenován lesník Ján Mičovský, který v minulosti poukázal s kolegy na nehospodárné nakládání s majetkem státu ve státním podniku LESY SR a inicioval události, které se později vžily pod názvem „Něžná zelená“.
Jak se tyto změny promítly do fungování lesnického sektoru, v jakém stavu se nachází a jaké problémy řeší lesnictví na Slovensku, jsme se zeptali šéfredaktora časopisu LES & Letokruhy Petera Gogola.

Peter Gogola
* 1967

1982–1986	gymnázium Banská Bystrica
1986–1990	Pedagogická fakulta Banská Bystrica
1990–2003	ZŠ (učiteľ)
2003–2009	LESY SR (hovorca, vedúci odboru komunikácie, manažér projektu lesnej pedagogiky, šéfredaktor časopisu Lesník)
2010–2014	primátor mesta Banská Bystrica
2015–dosiaľ	riaditeľ vydavateľstva LESMEDIUM SK, šéfredaktor časopisu LES & Letokruhy

ZMĚNY V LESNICKÉM SEKTORU

■ **Slovensko prošlo za dva roky od vraždy Jána Kuciaka veľkými zmenami. Jak se tyto změny promítly do fungování lesnictví na Slovensku?**

Vražda mladého novinára otriasla svedomím spoločnosti. Prinútila nás všetkých – obrazne povedané – pozrieť sa do zrkadla. To, čo sme v ňom uvideli, nás teda nepotešilo. Pochopili sme, že celá naša spoločnosť je zdeformovaná karikatúrou demokracie. Uvedomili sme si, že za vlády, ktorá sama seba označovala za sociálnu, sme pripustili bezbrehé drancovanie verejných financií, pochádzajúcich zo štátneho rozpočtu, z rozpočtov samospráv i eurofondov. Bolo verejným tajomstvom, ktorý oligarcha má v rukách ktorý rezort a ako na ňom parazituje. Cez stranických nominantov v čele štátnych podnikov plynuli nemalé zisky do vreciek týchto mecenášov politických strán. Čiže akýsi uzavretý kruh. Tento systém tu spoľahlivo fungoval a zdalo, že tak bude „navždy“. Našťastie pohár trepezlivosti pretiekol, a k tomu prispela – bohužiaľ – aj nezmyselná smrť mladého človeka, ktorý ten skorumpovaný systém rozkrýval a odhaľoval. Korupčný mechanizmus fungoval aj v štátnom podniku LESY SR a jeho protagonistami sa aktuálne zaoberá tím vyšetrovateľov z Národnej kriminalistickej agentúry (NAKA).

Treba však povedať, že morálny stav spoločnosti má svoj odraz v stave lesníctva. Nedá sa očakávať rýchla zmena k lep-

šiemu, ale ak má a môže nastať, sme my lesnícki žurnalisti povinní tomu pomôcť. Tým, že budeme písať pravdu.

Štátna správa lesného hospodárstva bola počas predchádzajúceho obdobia v rámci reformy štátnej správy presunutá pod ministerstvo vnútra. Jej stav je dosť biedny, je personálne poddimenzovaná, nevykonná a demotivovaná, a kvôli neschopnosti alebo nezájmu o riešenie jej problémov nemá ani poriadne uniformy. Lesnícka komora je názorovo fragmentovaná, málo početná a nemá v očiach verejnosti takú váhu, akú by si zaslúžila, keby bola skutočnou stavovskou organizáciou.

Vleklým problémom slovenského lesníctva je dedičstvo Uhorského dedičského práva – vlastnícky nevysoviadané, fragmentované lesné pozemky. Pozemkové úpravy sa vlečú a je to nekončiaci sa príbeh.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že v lesníctve sa nahromadilo veľké množstvo problémov a je ťažké posúdiť, z ktorej strany treba začať toto kľbko rozpletať.

■ **Jak v rámci týchto problémů vnímáte fungování lesnického školství?**

Situácia v lesníckom školstve kopíruje mizerný stav slovenského školstva vo všeobecnosti. Systém financovania „per capita“ sa ukázal byť cestou do pekla. Výsledkom je, že každý riaditeľ či dekan má hlavný cieľ maximalizovať počet žiakov či študentov, aby dosiahol uspokojivý stav financií. To má ale dopad na kvalitu, pretože nie je žiadúce vylučovať zo školy tých,

ktorí požadované kritériá nespĺňajú. Výsledkom je priemernosť, uspokojovanie sa s nízkou úrovňou absolventov. A vo výsledku zisťujeme, že nám mnoho talentovaných študentov odchádza študovať lesníctvo do Brna či do Prahy. S veľkou úctou vzhľadom k tým pedagógom lesníckych škôl, ktorí napriek tejto mizérii ostávajú za katedrou a borí sa s problémami lesníckeho školstva.

Osobitnou kapitolou je príprava kádrov pre lesnícku prevádzku – lesnícke učňovské školstvo. Vo všeobecnosti je nízky záujem o manuálne profesie, to v blízkej budúcnosti spôsobí vážny problém v prevádzke (ten problém tu už vlastne je, lebo kvalifikovaná pracovná sila odchádza za lepším zárobkom do zahraničia). Chýbajú kvalitné učebnice, problém je i s duálnym vzdelávaním, aj keď tu je jasná snaha riešiť to.

VÝZVA LESNÍKŮ „ODMÍTÁME“

■ **Jak jste již zmínil, státním podnikem Lesy SR v minulosti hýbaly korupční kauzy a skandály. Příklad šikanování zaměstnance, který se snažil svou práci dělat čestně, vyústil v roce 2018 v prohlášení lesníků „Odmítáme“, které se vymezilo proti úpadkovému způsobu řízení lesního hospodářství. Takové kauzy bezesporu na kreditu oboru nepřidají... S odstupem času, co podle vás postavení lesníků na Slovensku v posledních letech nejvíce uškodilo?**

Moja odpoveď bude paradoxná, ale iba zdanlivo: Najväčším nepriateľom lesníkov na Slovensku sú sami lesníci. Sami nesú zodpovednosť za kredit, aký si v spoločnosti vybudovali. Za korupčné skandály nesú zodpovednosť jednotlivci, ale hanba padá na hlavu všetkých lesníkov.

Od spoločenskej zmeny v roku 1989 lesníci „strácajú body“. Pokles spoločenskej prestíže súvisí s postojom lesníkov, že stačí si robiť svoju robotu a uznanie verejnosti sa dostaví samo. No nedostaví. Je potrebné vysvetľovať verejnosti potrebu hospodárenia v lesoch, pretože mestská populácia už nechápe súvis medzi ťažbou a jej benefitmi (výrobkami z dreva). Mestský človek si rád zamaškrtí na burgri, ale bitúnok v ňom vyvoláva hrôzu. Rád si kúpi do bytu pekný drevený nábytok, ale ťažba v lese je preňho tragédia! Často sa stretávam s tým, že pobúrený cyklista alebo návštevník lesa zverejňuje na sociálnej sieti fotografie lesnej cesty rozrytej kolesami LKT-čka a lamentuje nad tým, akí sú lesníci igno-

Odovzdanie menovacieho dekrétu generálnemu riaditeľovi LESOV SR Matejovi Vigodovi z rúk ministra Jána Mičovského. Foto: Peter Gogola

ranti. To je dôkaz nepochopenia a zároveň komunikačný deficit. A ten začína od detstva, pretože deti v procese vzdelávania dostávajú mylné, zavádzajúce informácie. Iste, lesní pedagógovia odvádzajú dobrú prácu, ale zatiaľ je málo účinná – na Slovensku máme len niečo vyše tristo lesných pedagógov, ale vyše dvetisíc škôl! To nemôžu zvládnuť, ani keby sa rozkrájali.

■ **A pokud se vrátíme k výzvě „Odmítáme“?**

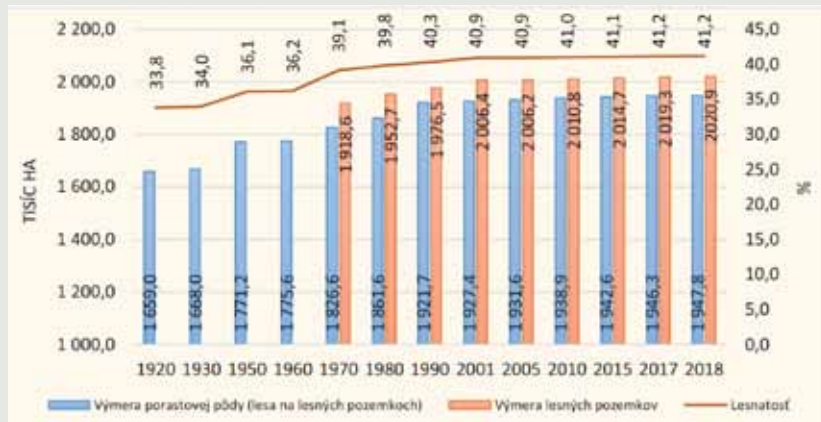
Čo sa týka výzvy „Odmietame!“, bol to prejav občianskej angažovanosti skupiny lesníkov, ktorí poukázali na korupciu a chyby v lesníctve. Vznikla v októbri 2018 na základe kauzy horára Hrbíka, ktorý v rozhovore pre istý denník prezradil podivné praktiky v štátnych lesoch vo verejnom obstarávaní v pestovnej činnosti. Signatári výzvy vypracovali situačnú právu, ktorej dali názov „Správa z trasoviska“. Bývalá ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriela Matečná neprejavila ochotu zaoberať sa týmto dokumentom, dokonca odmietla aj stretnutie so signatármi. Tým dokázala, že problémy lesníctva ju netrápia a že v skutočnosti nie je pre lesníkov „ich ministerskou“, ale len oligarchom nastrečenou figúrkou. Signatári na základe Správy z trasoviska vypracovali dokument „Lesy naveky“, kde definujú najzásadnejšie problémy a navrhujú riešenia. Iste, môžeme polemizovať o tom, či kreditu lesníkov pomohlo takéto „pranie špinavej bielizne“ na verejnosti. Na druhej strane ak sa máme

poučiť z chýb a očistiť od korupcie, musíme sa na seba pozrieť reálnymi očami a priznať daný stav. Výzva „Odmietame!“ zohrala rolu chlapčeka z Andersenovej rozprávky, ktorý vykrikoval, že „cisár je nahý!“ Viac o iniciatíve nájdete na stránke odmietame.sk.

■ **Jak zaznělo, signatáři prohlášení „Odmítáme“ předložili loni dokument „Lesy navždy“, kde popsali nejzávažnější problémy současného slovenského lesnictví s návrhy řešení – námátkou nevyhovující systém veřejných zakázek u státních lesů, škody zvěří, korupce, absence komplexního oceňování funkcí lesů, absence finálních zpracovatelských kapacit dříví, nutnost zákona o státním podniku. Které osobně vnímáte jako zásadní?**

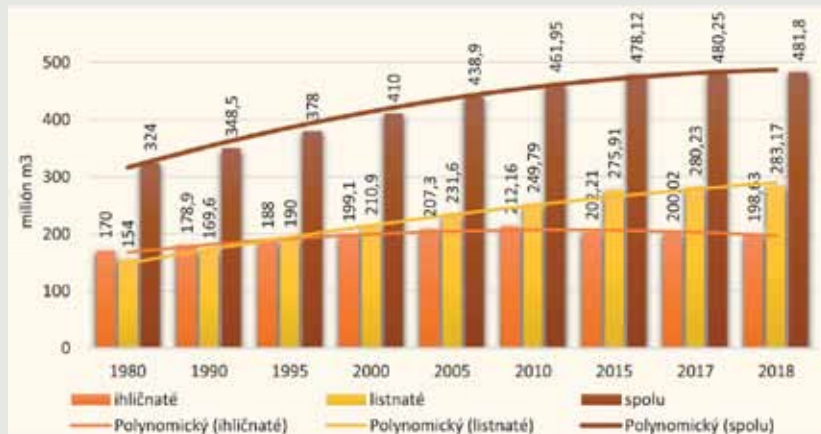
V podstate všetky. V dokumente je definovaných dvanásť kľúčových problémov a navrhnuté ich riešenie. To, či a ako sa podarí ich vyriešiť určí budúcnosť slovenského lesníctva. Pokladám za dôležité otvoriť celospoločenskú diskusiu na tieto témy a získavať podporu pre hľadanie riešení. Bude nevyhnutné vykonať zmeny v legislatíve a mnohé ďalšie opatrenia. Na to, aby sa to všetko udialo, je potrebné splniť tri podmienky: môcť, chcieť a vedieť ako. Tá prvá je splnená – cesta k zmene je otvorená, je pre ňu politická vôľa a podpora. Tá druhá je mierne problematická v tom, že lesnícka verejnosť si uvedomuje, že zmeny budú boľavé a je preto skôr pasívna. Preto sú potrební „osvietení“ a odhodlaní lídri.

LESY NA SLOVENSKU

Lesnatost Slovenska. Zdroj: Zelená správa za rok 2018, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Počet obyvateľ	5,388 mil.
Celková výměra lesů	1,932 mil. ha
Lesnatost	40,1 %
Podíl soukromých lesů	43,2 %
Výměra soukromých lesů	0,833 mil. ha
Celková zásoba dříví z toho lesy veřejné soukromé	494 mil. m ³ s k. 217 mil. m ³ s k. 222 mil. m ³ s k.
Zásoba dříví na 1 ha z toho lesy veřejné soukromé	256 m ³ s k. 198 m ³ s k. 267 m ³ s k.
Roční těžby z toho lesy veřejné soukromé	9 mil. m ³ b. k. 5,7 mil. m ³ b. k. 3,3 mil. m ³ b. k.
Podíl paliva na dodávkách	4,3 %

Vývoj zásoby dříví spolu, podľa skupín dřevín Slovenska. Zdroj: Zelená správa za rok 2018, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

S rozlohou lesů 1,932 mil. ha je lesnatost Slovenska 40,1 %, při vlastnické struktuře: státní lesy 42 %, obecní lesy 10 %, soukromé organizace včetně církvi 28 %, fyzické osoby a rodiny 14 % a „jiné vlastnictví“ 6 % (113 tis. ha) – což jsou lesy v dočasné poručnické správě, u kterých není vlastník znám nebo nepožádal o vydání či není možné v terénu majetek identifikovat. Postupným řešením restitučních sporů a nejasných vlastnických vztahů se podíl soukromých vlastníků na držbě lesů zvyšuje o cca 6 tis. ha ročně, některé zdroje udávají podíl soukromých lesů 43,2 % (833 tis. ha). Jiné zdroje ale udávají mezi léty 2000–2005 úbytek soukromých lesů

o 1 %. Podle prezentovaných údajů je roztržitost soukromých lesních majetků malá, protože méně než 1 % vlastníků má les menší než 6 ha, zato vlastníků majících více než 100 ha je 89 %. To však může souviset s tím, že nejmenší lesní majetky, pruhy o šíři několika metrů, nebyly zatím vydány, protože nejsou v terénu identifikovatelné, i proto, že je fragmentace soukromých lesů považována za vážnou překážku udržitelného hospodaření v lesích, a proto lesní zákon SR omezuje dělení lesních majetků menších než 1 ha. Všechny veřejné i soukromé lesy na Slovensku jsou obhospodářovány podle stejných standardů LHP. Celkové zásoby dříví činí 494 mil. m³ s k., z toho jsou zásoby ve veřejných lesích 217 mil. m³ s k. a v soukromých 222 mil. m³ s k. Tomu odpovídají zásoby 256 m³ s k./ha celkem – 198 m³ s k./ha v lesích veřejných a 267 m³ s k./ha v lesích soukromých. Při roční těžbě cca 9 mil. m³ b. k. se ve veřejných lesích vytěží asi 5,7 m³ b. k. a v lesích soukromých 3,3 mil. m³ b. k. Zjev-

ně podhodnocený podíl paliva na dodávkách je udáván 4,3 %. Roční výše těžeb na 1 ha je výrazně odlišná. Ve veřejných lesích činí 5,2 m³ b. k., zatímco v lesích soukromých 4,0 m³ b. k. (tj. o 23 % méně). Tempo zvyšování zásob dříví by tak mělo být následkem většího nedotěžování přírůstu vyšší v soukromých lesích než ve veřejných. Veřejných lesů je certifikováno 22,1 %, soukromých méně než 3 %. Více než 64 % výměry soukromých lesů je obhospodářováno vlastníky sdruženými v některé z organizací soukromých vlastníků lesů na Slovensku, které se sdružují v zastřešující organizaci Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska. Lesy v majetku státu obhospodářují Lesy Slovenskej Republiky, které jsou členem evropského sdružení vlastníků státních lesů (EUSTAFOR). LESY SR (čísla jsou zaokrouhlena) vykonávají dodavatelsky: pěstební činnost 95 %, těžbu a přibližování dříví 95 %, dopravu dříví 40 %.

A tretia podmienka? Splnenie tej si netrúfam posúdiť.

■ Na konci června byl novým generálním ředitelem LESŮ SR jmenován Matej Vigoda, lesník a signatář prohlášení „Odmítáme“. Jaké změny v oboru očekáváte? Jaké změny již stihl v čele podniku realizovat?

Matej Vigoda potvrdil svoje odborné a manažérske schopnosti na poste vedúceho lesnej správy a morálne kvality ako člen protikorupčnej iniciatívy. Či to bude stačiť na zvládnutie manažérskej pozície na omnoho vyššom leveli, na to odpovie budúcnosť. Prevzal „kormidlo“ štátneho podniku v ťažkej situácii. Je dôležité, aby sa obklopil schopnými spolupracovníkmi. Ja osobne mu veľmi držím palce.

KŮROVCOVÁ SITUACE A PODPORA VLASTNÍKŮ LESŮ

■ Stejně jako v celé střední Evropě, i slovenské lesy decimuje kůrovec. Odborná lesnická veřejnost poukazuje v této souvislosti na to, že místo reálné ochrany lesů se řeší prioritně ochrana přírody a rozsah bezzásahovosti. A jako příklad dobré praxe dávají opatření přijatá v Německu a v České republice.

Jaké objemy z celkových zásob dříví na Slovensku byly od roku 2015 na Slovensku vytěženy a jaké jsou prognózy vývoje kůrovcové kalamity pro letošní rok?

Nasledující čísla uvádějí roční objem ťažby listnatej a ihličnatej kumulatívne, v zátvorke je uvedený rok: 9 248 586 m³ (2015) – 9 420 727 m³ (2016) – 9 493 655 m³ (2017) – 10 209 597 m³ (2018) – 9 486 588 m³ (2019). Percentuálny podiel náhodnej ťažby osciluje v rozpätí 50 až 56 percent. Aktuálna situácia v smrečinách je zlá, sekundárne spôsobuje veľký problém na trhu s ihličnatým drevom a bohužiaľ nie je dôvod očakávať jej zlepšenie.

■ Dočkali se slovenští vlastníci a správci lesů odpovídající pomoci v boji s kůrovcovou kalamitou?

Dobrá otázka. Zatiaľ nie. So záujmom sledujem, ako sa k problému kalamity v smrečinách postavila vláda v Česku a v Nemecku. U nás chýba spoločný „ťah na bránku“. My Slováci trpíme na syndróm Svätoplukových prútov.

LESNICTVÍ A OCHRANA PŘÍRODY

■ Zaznamenali jsme informace, že by slovenské státní lesy měly plošně přejít na výběrný způsob hospodaření. Může-

te prosím tuto informaci uvést na pravou míru, vysvětlit? Existuje k němu politická vůle? A jak tento návrh vnímají slovenské profesní svazy?

Nie je to pravda, je to nesprávne interpretovaná idea ministra Mičovského. Výberkové hospodárenie v lese je jeho srdcovou záležitosťou, ale on sám chápe, že zavádzať tento hospodársky spôsob celoplošne je nezmysel. Vedúci Katedry pestovania lesa na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene prof. Milan Saniga tvrdí, že na Slovensku sú pre to podmienky len na troch percentách lesných pozemkov. V programovom vyhlásení je deklarovaný zámer zavádzať v lesoch prírode blízke hospodárenie. Táto formulácia sa dostala aj do novely zákona o lesoch, definuje ho – citujem – ako „pestovné a obnovné postupy, zamerané na vytváranie a pestovanie lesov s diferencovanou vekovou, druhovou, genetickou a priestorovou štruktúrou v maximálnej možnej miere sa približujúcou prirodzeným lešom.“ Zatiaľ však nad celou vecou visí niekoľko otázok: chýbajú vykonávacie predpisy, je otázne, či celú vec uchopí HÚLka, v prevádzke to vyvoláva rozpaky.

■ V roce 2017 vznikla občanská ekologická iniciativa „My sme les“, která získala příznivce z řad známých osobností, ale i vědců. Tato iniciativa poža-

Zavedenie bezzásahového režimu v TANAPe spôsobilo rozvrat v smrečinách, následkom je postupujúca erózia pôdy. Foto: Ján Slivinský

Veterné, snehové a následné lykožrútové kalamity spôsobujú dlhodobo vysoký podiel náhodných ťažieb. Foto: Ján Slivinský

duje ponechať najmenej päť percent rozlohy Slovenska bez zásahů človeka (pro srovnání Hnutí Duha v ČR chce prosadit bezzásahovost na třech procentech území ČR). Tato bezzásahová území by pravděpodobně byla převážně v lesích. Jakou podporu má daný návrh u široké veřejnosti, resp. politické reprezentace?

„My sme les“ bola veľmi dobre pripravená a zrealizovaná kampaň, ktorá oslovila najmä mestskú populáciu. Mala jednu drobnú chybičku – používala lož a manipuláciu ako základné nástroje (napríklad protagonisti kampane sa fotografovali vo Vyšnej Boci pred vyťaženou kalamitnou plochou hospodárskeho lesa s transparentom, ktorý tvrdil že sú v národnom parku). Kampaň ale priniesla svoje „plody“ – verejnosť masírovaná cez sociálne siete do značnej miery uverila téze o potrebe zavedenia bezzásahového režimu v lesoch národných parkov a známeho aktivistu Erika Baláža „katapultovala“ do politiky. V parlamentných voľbách 29.2. chýbalo len pár sto hlasov, aby sa strana, za ktorú kandidoval dostala do parlamentu. Kto vie, možno by už bol ministrom životného prostredia.

■ Slovensko má deväť národných parků. V súčasnej dobe je veľkým predmetom sporů medzi ochranári a lesníkmi zonace v národním parku Muránskej planiny. V čem spočívá hlavní předmět sporů?

V Envirostratégii 2030 „Zelenšie Slovensko“ schválenej vládou v roku 2019 je deklarovaný zámer prehodnotiť rozsah chránených území. S pohľadu lesníka rozumný plán, pretože vytyčovanie území Natura 2000 bolo v mnohých prípadoch robené od písacieho stola a preto má zmysel skúmať, ako je to s predmetom ochrany. Lenže ono je to inak: envirorezort má v pláne chránené územia rozširovať. Z našich deviatich národných parkov však kritériá IUCN nespĺňa ani jeden, možno TANAP, aj to s „odretými ušami“. Ministerstvo životného prostredia teraz vyvíja tlak na schválenie zonácie NP Muránska planina, avšak bez dohody s miestnym obyvateľstvom, so súkromnými vlastníckmi lesov. Pôvodný projekt zonácie, ktorý bol financovaný z eurofondov, počítal s 18 percentami bezzásahového územia. Bol kompromisom, ktorý akceptovali všetky zainteresované strany. V zmysle novely zákona však má mať národný park 50 percent bezzásahu, výhľadovo až 75 percent. Takže starý projekt zonácie poputoval do koša a máme tu nový, radikálnejší. Ak sa to zrealizuje podľa tohto scenára, vznikne precedens. To sa samozrejme nepáči tým, ktorí po desaťročia na Muránskej planine gazdovali. Predstava predaf motorovú pílu a koňa a zriadif si požičovňu e-bajkov je naturelu miestnych obyvateľov dosť vzdialená... Celé je to podivné, pretože ministrom životného prostredia sa stal tribún nežnej revolúcie, jeden z hrdinov novembra 89 Ján Budaj, ktorý bol symbolom boja

za ľudské práva a ochranu životného prostredia. A on zrazu presadzuje takéto flagrantné porušovanie práv ľudí z Muráňa? Ved' to je zásah do osudov stoviek, tisícov ľudí! To je niečo, čo hraničí so sociálnym inžinierstvom. Niečo podobné nemá miesto v demokratickom štáte. Muránska planina by mala byť v zmysle kritérií IUCN vyhlásená za Prírodný park. Lenže na to ochránári nikdy nepristúpia. Im na osudoch ľudí na vidieku nezáleží.

■ Slovensko také aktuálně čelí žalobě Evropské komise pro těžbu dřeva z 2. června, která proběhla v chráněných oblastech a která údajně snižuje populaci tetřeva hlušce. Můžete tuto kauzu ve stručnosti okomentovat?

Nechcem zachádzať do detailov, ale hlucháň je v tomto prípade Trójskym koňom. Keby naozaj išlo o jeho záchranu, tak by bolo potrebné redukovať jeho predátorov. O tom však nik nehovorí. Cieľom je vyhlásiť bezzásahové územia, aby „nebol vyrušovaný hospodárskou činnosťou“. To je celé.

■ Poškozuje tato kauza podle vás podporu členství v EU mezi lesníky?

Iste. O tom nepochybujem.

■ Odráží se střety mezi ochranou přírody a lesním hospodářstvom také v oblasti certifikace lesů?

Toto je osobitná téma na dlhý rozhovor. Pokúsim sa byť stručný. Minister Mičov-

ský pri svojom nástupe do funkcie jasne deklaroval zámer presunúť lesy pod životné prostredie. A tak si rezort životného prostredia dal do svojej kapitoly v programovom vyhlásení vlády zámer certifikovať všetky štátne lesné pozemky podľa schémy FSC. Lenže odpor lesníckej verejnosti k zámeru prejsť pod životné prostredie spôsobil, že tento z programového vyhlásenia vypadol. Avšak záväzok certifikovať výlučne podľa schémy FSC nie! Pokladám takýto zámer za neprípustné porušenie zásad hospodárskej súťaže. Generálny sekretár PEFC Ben Gunneberg poslal list ústavným činiteľom, v ktorom konštatuje, že je to dosť neštandardné. Formuloval to veľmi diplomaticky. Ja by som na jeho mieste trieskal päšťou po stole! Podľa mňa je to prešľap, za ktorý by sa vláda mala ospravedlniť.

SLOVENŠTÍ LESNÍCI OČIMA VEŘEJNOSTI

■ **Jak vnímá slovenská verejnosť prácu lesníka? Budeme citovať nejmenovaného lesníka: „Mám pocit, že v této zemi asi neexistuje nikdo, kdo by si nemyslel, že každý (státní) lesník vstává s touhou být první na čerpací stanici, aby do plna natankoval motorové pily a kácel a kácel a ničil a vydělával.“ Ilustruje toto sdělení atmosféru mezi lesníky?**

Ja si myslím, že toto je trochu prisilné konštatovanie. Vnímam rozdiel v pochopení práce lesníka medzi mestským a vidieckym obyvateľstvom. Ale to by nás nemalo zarmútiť, skôr vyprovokovať – veď komu vďačí Slovensko za 41-percentnú lesnatosť? Predsa lesníkom! Toto musíme dostať ľuďom do hláv. To je veľká výzva. Textár a publicista Boris Filan povedal: Boh dal Slovákom krásnu krajinu, pekné ženy a slabší rozum. Asi má trochu pravdu. Z toho vyplýva, že to nebude také jednoduché...

■ **Můžeme z vašeho pohledu mluvit o účelové kampani proti lesníkům? A pokud ano, kdo za ní stojí?**

Áno, iste. Stoja za tým jednoznačne ľudia, ktorí majú veľmi slušné živobytie z grantov na samoúčelné až nezmyselné projekty.

■ **Kde lze vidět kořeny tohoto stavu?**

Ja sa domnievam, že v chybnom ponímaní princípov fungovania demokracie a občianskej spoločnosti.

■ **Jako odpověď na mediální tlak a nutnost komunikovat lesnická témata vznikla odborná lesnická platforma „Zachraňme lesní bohatství Slovenska“, která říká, že slovenské lesy potřebují vlastní ústavu. Co by měla tato ústava slovenským lesům zaručit?**

Táto iniciatíva vyšla z podnetu slovenského PEFCu, konkrétne od jeho predsedu Františka Štulajtera. PEFC oslovil lesnícke subjekty so zámerom vytvoriť širokú platformu na systémové riešenie problémov slovenského lesníctva. V auguste 2019 vznikla platforma Zachraňme lesné bohatstvo Slovenska, ktorej členmi sa stali LESY SR, Vojenské lesy a majetky, Odborový zväz Drevo – Lesy – Voda, Rada združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska, Zväz spracovateľov dreva a spomínaný PEFC Slovensko (LESY SR neskôr z Platformy vycúvali). Vypracovali strategický dokument a poslali ho najvyšším ústavným činiteľom, všetkým dotknutým ministrom a predsedom relevantných politických strán. Následne iniciovali panelovú diskusiu s predstaviteľmi politických strán, v snahe s blížiacim sa termínom parlamentných volieb posunúť tieto témy do pozornosti politikom, médiám i voličom. Hlavným motívom bola téza, že k lesom nie je prípustné pristupovať v duchu rezortizmu, politického alebo skupinového záujmu – lesy potrebujú akúsi „ústavu“ – legislatívny dokument zaručujúci celostný, systémový prístup ku krajine, jej obhospodarovaniu a ochrane. Viac k platforme nájdete na stránke platformaprelesy.sk.

Nástrojom by malo byť zlúčenie ministerstiev pôdohospodárstva a životného prostredia a vytvorenie „ministerstva krajiny“ alebo „ministerstva prírodných zdrojov“. Tejto myšlienke sa chytili niektorí politici, ale skrútili si to po svojom a prišli s tézou o vyňatí sekcie lesného hospodárstva spod pôdohospodárstva a jeho začlenenie pod životné prostredie. Ako som už spomínal, túto myšlienku (na veľké zdesenie lesníckej verejnosti) prezentoval po svojej inaugurácii aj minister Mičovský. Našťastie sa do programového vyhlásenia vlády nakoniec nedostala.

■ **Zdá se, že tento mediální tlak je mířen především na lesníky státních lesů. Proč tomu tak podle vás je?**

Máte pravdu, do obecných, cirkevných alebo súkromných lesníkov sa nik nesta-

rá. Nechcem šíriť konšpiračné teórie, ale v pozadí sa črtá záujem istých kruhov o privatizáciu štátnych lesov. Keby tomu predchádzal ich bankrot, tak by to verejnosť možno aj akceptovala...

ZAMYŠLENÍ NAD VÝVOJEM VE SPOLEČNOSTI A LESNICTVÍ

■ **Na základě vašich lesnických, ale i politických zkušeností – vnímáte současný společenský a lesnický vývoj spíše pozitivně, nebo negativně? Proč?**

Spoločenský vývoj na Slovensku mi pripomína burčiak. Je to kalné, neprehľadné, bubble to a bolí z toho hlava. Ale teraz vážne: vláda Igora Matoviča je koalíciou strán, ktoré sa vyhranili voči Ficovmu mafiánskejmu spôsobu vedenia štátu. Ľudia im uverili. Sú to väčšinou nadšení amatéri, ktorí neovládajú mechanizmus moci, chýba im skúsenosť s riadením štátu, nemajú takmer žiadne regionálne štruktúry, ale chcú vymiesť korupciu. Majú ušľachtilé ciele, ale nepoznajú cestu k nim a nemajú mapu. Do toho sa priplietla nešťastná pandémia koronavírusu. Porazený Smer preskupuje sily a stavia do hry nového hráča Pellegriniho, dokonca v novom drese. Ten naberá guráž z prieskumov verejnej mienky a začína sa tešiť na predčasnú voľbu. Pri deštrukcii súčasnej vlády mu radi pomôžu urazení liberáli, ktorým sa dvere parlamentu pribuchli doslova pred nosom. Takže situácia je dramatická a nedá sa očakávať jej uľudnenie. Potrebujeme by sme stabilitu a pokoj pre prácu. Ale v čase ekonomickej krízy to bude veľmi ťažké. Aktuálna situácia, kedy postupne vyplávalo na povrch, že diplomovky premiéra, predsedu parlamentu a ďalších politikov sú plagiáty nastoľuje etickú dilemu, či sa máme zmieriť s tým, že krajinu povedú „slušnejší zloději“ – to je niečo, čo mi už hlava neberie... A vysporiadanie sa s minulosťou? Ak NAKA, prokuratúra a sudy odvedú dobrú prácu, niektorí politici a podnikatelia sa ocitnú v zariadení s označením „uzavretá spoločnosť“. Morálnemu ovzdušiu (aj lesníctvu) by to len prospelo. A či sa tak naozaj stane? Budem čakať so zatajeným dychom...

Děkujeme za odpovědi (17. 7. 2020),

Petra Kulhanová,

Jan Přihoda